

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของการสนับสนุนการจัดการตนเองต่อพฤติกรรมจัดการตนเอง และอาการไม่สุขสบายในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด

ผู้เขียน นางสาวธิดารัตน์ หนชัย

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุม สร้อยวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร.นาดา ลักนหทัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

ในผู้ป่วยมะเร็งเต้านม การรักษาด้วยเคมีบำบัดมีวัตถุประสงค์เพื่อทำลายเซลล์มะเร็งและป้องกันมิให้กระจายไปยังอวัยวะอื่นแต่ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมจะเกิดอาการไม่สุขสบายที่เกิดจากการรักษา ดังนั้นการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติพฤติกรรมจัดการตนเองและลดอาการไม่สุขสบายจึงมีความจำเป็น การวิจัยถึงทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสนับสนุนการจัดการตนเองต่อพฤติกรรมจัดการตนเองและอาการไม่สุขสบายในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่มารับการรักษาด้วยการผ่าตัดและได้รับเคมีบำบัดที่โรงพยาบาลเชิงราชประชานุเคราะห์ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 จำนวน 42 ราย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 ราย และกลุ่มควบคุม 22 ราย กลุ่มทดลองได้รับความรู้เป็นรายกลุ่มและเข้าร่วมกลุ่มเพื่อฝึกทักษะการจัดการตนเอง จำนวน 4 ครั้ง ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ การประเมินผลกระทำโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมจัดการตนเองของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดและแบบสอบถามการเกิดอาการและความรุนแรงของอาการข้างเคียงจากเคมีบำบัด ภายหลังการสนับสนุนการจัดการตนเอง 8 สัปดาห์ วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมจัดการตนเองและอาการไม่สุขสบายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติทดสอบแมนวิทนียู (The Mann-Whitney U Test) และเปรียบเทียบพฤติกรรมจัดการตนเองและอาการไม่สุขสบายก่อนและหลังการสนับสนุนการ

จัดการตนเองของกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติทดสอบวิลคอกซันจับคู่เครื่องหมายตำแหน่ง (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test)

ผลการศึกษพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสนับสนุนการจัดการตนเองมีคะแนนพฤติกรรมจัดการตนเองโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ส่วนอาการไม่สุขสบายพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนอาการไม่สุขสบายน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมจัดการตนเองทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และมีอาการไม่สุขสบายลดลงเมื่อเทียบกับก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

ผลของการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนการจัดการตนเองส่งผลให้ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดมีพฤติกรรมจัดการตนเองเพิ่มขึ้น และมีอาการไม่สุขสบายลดลง ดังนั้นควรมีการผสมผสานกิจกรรมการพยาบาลนี้เข้ากับการพยาบาลตามปกติในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดต่อไป

Thesis Title Effects of a Self-management Support on Self-management Behaviors and Symptom Distress Among Breast Cancer Patients Receiving Chemotherapy

Author Miss Tidarat Honchai

Degree Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Thesis Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Pratum Soivong	Advisor
Lecturer Dr. Nada Lukkahatai	Co-advisor

ABSTRACT

In breast cancer patients, chemotherapy aims to destroy cancer cells and prevent cancer metastasis to other body organs. However, breast cancer patients experience symptom distress from the treatment. Therefore, the development of activities to promote self-management behaviors and alleviate symptom distress is needed. The purpose of this quasi-experimental research is to examine effects of self-management support on self-management behaviors and symptom distress levels in breast cancer patients receiving chemotherapy. Subjects were 42 breast cancer patients who had undergone surgery and were receiving chemotherapy at Chiang Rai Prachanukroh Hospital from October 2011 to March 2012. Twenty subjects were assigned to the experimental group and 22 subjects to the control group. The experimental group received 4 group sessions of health education and intervention to practice self-management skills, while the control group received standard care. The evaluation, performed by the subjects 8th weeks after the completion of intervention, consisted of the completion of two questionnaires: the Self-management Behaviors of Breast Cancer Patients Receiving Chemotherapy Questionnaire, and the Severity of the Symptoms from Side Effects of Chemotherapy Questionnaire. The responses regarding self-management behaviors and symptom distress of the experimental and control

groups were compared using the Mann-Whitney U Test. In addition, pre- and post-intervention responses of the experimental group were analyzed using the Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test.

The results revealed that the experimental group receiving the self-management support showed statistically significant higher scores on self-management behaviors than those of the control group ($p < .01$). For symptom distress, the experimental group also demonstrated statistically significant lower scores than those of the control group ($p < .01$). In addition, when comparing pre- and post-intervention responses, the experimental group revealed a statistically significant increase in the total scores and dimension scores of the self-management behaviors and symptom distress reduction after the intervention ($p < .01$).

The findings of this study suggest that the self-management support enhances self-management behaviors and reduces symptom distress in breast cancer patients receiving chemotherapy. Thus, the researcher recommends the integration of nursing intervention in the form of self-management support into the usual nursing care for breast cancer patients receiving chemotherapy.